

5/2013

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Hugh Howey

Cupanina

Nancy Fulda

V pohybu

České povídky

Jan Hlávka a Eva Skálová

Mezi čtenáři

Jana Rečková

Ostrov vetřelců

Publicistika

Edita Dufková

Umělé slunce

Jason Sanford

Science fiction budoucnost
nepředpovídá, ale tvoří ji

Pavel Žďárek

Filmové adaptace knih
z žánru fantasy I.

www.casopisxb1.cz

Cena: 75 Kč - 3,0 euro

9 771804 660004

Mike Resnick
**Maličkosti
na památku**

4. 2. 2013

XB-1

Předplatné časopisu
XB-1 si můžete na
www.send.cz
objednat na rok,
na půl roku nebo si
přes předplatné můžete
koupit i jednotlivá čísla
a to i zpětně!
V takovém případě za
vás hradíme poštovné.

www.casopisxb1.cz

XB-1 až domů
**s poštovným
zdarma!**

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Hugh Howey: Cupanina	3
Nancy Fulda: V pohybu	13
Mike Resnick: Maličkosti na památku	17

Domácí SF

Jan Hlávka a Eva Skálová: Mezi čtenáři	35
Jana Rečková: Ostrov vetřelců	52

Publicistika

<i>Fandomanie</i>	62
Edita Dufková: Umělé slunce	63
Jason Sanford: Science fiction budoucnost nepředpovídá...	65
Pavel Žďárek: Filmové adaptace knih z žánru fantasy I	66

Fantastická věda

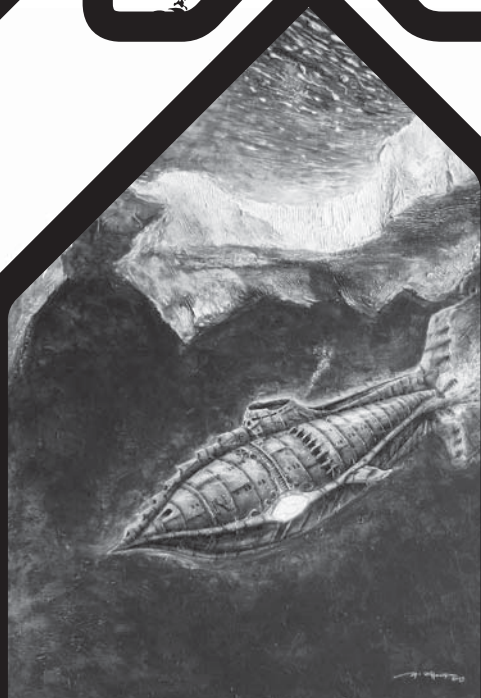
Civilizační choroby pravěkých lovců; Jak přežít na Marsu?; Krůček od umělého života?; Záhadné superhusté planety	64
---	----

Filmfaroniáda

<i>Filmové premiéry</i> ; Pár nenormálních aktivit; Mocný vládce Oz; Croodsovi; Porco Rosso; Robot a Frank; <i>Klapka!</i>	69
--	----

Vivisektor

<i>Čtenáři čtenářům</i> ; Dmitry Glukhovsky: Soumrak; Avery Williamsová: Alchymie věčnosti; Lee Carroll: Černá labuť vzlétá; Dračí řád: Času navzdory; Jaroslav Tichý: Malá noční hudba pro bludičky; Arkadij Rovner: Nebeské příbytky; Brandon Sanderson: Poselství práva; Lauren Kate: Zamilovaní andělé; Josef Pecinovský: Termiti z Titanu, svazek druhý; Anne Rice: Dar vlka; Darren Shan: Zrození zabijáka; Planetary: Do všech koutů světa a jiné povídky; Americký upír 1; <i>Nové knihy</i>	73
--	----

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Pověřený vydavatel

Filip Humplík

Vydává

Konektor XB 1 s.r.o.

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a.s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a.s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 4. 2013

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Martin Zhouf

Třicítka na krku

Když jsem si sedal ke psaní tohoto úvodníku, stále ještě jsem nevěděl, o čem bude. Avšak zvonek u domovních dveří to změnil. Z tiskárny mi přivezli redakční výtisky letošního čtvrtého čísla.

A mně došlo, že vlastně máme takové malé kulatiny hned u příležitosti čísla příštího.

U lidí je třicítka v podstatě zlomovým bodem života. V mnoha případech se právě nyní ukáže, jestli z něj bude bezdomovec, nebo velký boss.

U časopisu je to trochu jiné... Dříve se prostě časopisy zavedly a existovaly (v některých případech jim a jejich redakcím tiše závidím), nyní je tomu poněkud jinak. V zásadě jde o peníze, buď si na sebe časopis vydělá a pak má (podle většiny majitelů) právo na existenci, nebo ne, a pak jsou dvě možnosti: jsou vydavatelství, která v poklidu časopis zlikvidují a během měsíce vydávají stejnou „srágoru“ (pardon lifestyleový časopis), se stejnou redakcí pod jiným názvem, a s úplně stejným, jalovým obsahem na krásném papíře s tisícovkami obrázků a minimem informací, aby se ctily čtenáři a čtenářky pokud možno nepřetěžovali. Druhá varianta je, že časopis zanikne bez náhrady.

Málokterý vydavatel dělá časopis proto, že ho baví, myslí si o něm, že stojí za to ho vydávat a vydělá peníze na něčem jiném, takže v časopisu nemusí být devadesát procent obsahu zjevné či skryté reklamy a články na tak „vysoké“ úrovni, že se všem, alespoň trochu obeznámeným s daným problémem, otevírají kudly v kapsách, a to i když je tam nemají. Proto u nás literární časopisy skomírají na úbytě.

Nikdy nezapomenu na překvapený výraz ve tváři mého nového nadřízeného ředitele, když jsem mu vysvětloval, že časopis, který dělám, není postavený na obrázcích, ale na písmenách, takže honorářově stojí přesně tolik jako titulní stránka časopisu, s jehož redakcí jsem tehdy seděl v jedné místnosti.

„To je nesmysl!“ odporoval mi zapáleně.

„Všechny studie říkají...“

„Jenže nás si lidi kupují, protože chtějí písma...“

Byla to záživná debata, věřte mi. A trvala dlouho.

Naštěstí se přece jen najdou lidi, kteří si myslí, že písma stojí za čtení.

Takže doufám (pevně), že SF časopisy, a tím nemyslím jen XB-1, budou existovat dál, nestanou se z nich bezdomovci a dožijí se vyššího věku...

Vlado Ríša

O poklad

Moravského sklepa

3. ročník literární soutěže v žánru SF, fantasy a horor pro začínající moravské a slezské autory (zúčastnit se ale mohou autoři z celé ČR i Slovenska).

Podmínky pro zařazení autorky či autora do této soutěže jsou:

-Do soutěže nelze přihlásit již publikovanou práci (výjimku tvoří pouze servery typu pismák.cz).

-Autor nesmí mít publikovanou žádnou knihu.

-Práce musí být psána spisovnou češtinou/slovenštinou, výjimku tvoří pouze citáty a přímá řeč.

-Minimální věk autorů je 15 let. Do držování normostran není povinné.

-U každé práce **musí** být uvedeno jméno a příjmení (žádné přezdívký ani pseudonymy), zpáteční adresa, rok narození, telefonní číslo a e-mail autora.

-Své práce zasílejte pouze v elektronické formě ve formátu PDF na níže uvedený e-mail. Z důvodu ochrany autorských práv nebude dílo v jiném formátu přijato do soutěže.

Soutěž je vypsána v několika kategoriích dle poslaných děl. Organizátoři soutěže si vyhrazují právo neudělit ceny ve všech kategoriích.

Práce posílejte na:

PokladMS@gmail.com

Další info na www.fenixcon.com

Uzávěrka soutěže je 31.10. 2013, vyhlášení výsledků a vítězů proběhne na Fénixconu – Parconu 2013 v Brně.

ŽÁNROVÁ OCENĚNÍ

Zatímco se na našem webu můžete seznámit s letošními nominacemi na Huga i Nebulu, další ocenění už našla své nové majitele. Brian Francis Slattery získal Pamětní cenu Philipa K. Dicka za svůj ponurý příběh LOST EVERYTHING z válkou a změnami klimatu zdevastovaných Spojených států. Britský spisovatel Adam Roberts, u nás známý pouze pod pseudonymy díky svým parodickým titulům, obdržel Cenu Britské asociace science fiction za svůj román JACK GLASS, v povídkové kategorii se ceny dostalo Ianu Salesovi za „Adrift on the Sea of Rains“, nám dobře známý Lavie Tidhar byl oceněn za svou editorskou práci na The World SF Blogu. Za zmínku stojí i Pamětní cena Jamese Tiptreeho Jr.,

kteřá letos v březnu putovala do rukou Caitlín R. Kiernanové za její román THE DROWNING GIRL a americké spisovatelce s exotickým jménem i vzezřením Kiini Ibuře Sa-laamové za sbírku ANCIENT, ANCIENT. Jak je vidět, sezona retrospektivních žánrových ocenění je v plném proudu.

FANTASTIKA SI

PODMAŇUJE TELEVIZI

Obrovské úspěchy televizních seriálů The Walking Dead a Game of Thrones inspirují televizní tvůrce ke vzniku dalších projektů na motivy známých žánrových prací. Kupříkladu stanice AMC se chystá dle scénáře Davida Kajganicha vytvořit televizní zpracování mrazivého příběhu Terror dle románu spisovatele Dana Simmonse. Science fiction klasiku Muž z vysokého zámku dle románu Philipa K. Dicka má zase na mušce kabelová stanice Syfy, mělo by jít o čtyřhodinovou minisérii v produkci Ridleyho Scotta a Franka Spotnitze. Snad se dočkáme realizace obou příslibených projektů.

RAKOVINA

OHROŽUJE AUTORY FANTASTIKY

Zatímco se spisovatel Jay Lake už podruhé a snad i naposledy úspěšně popral s několika rakovinovými nádory, které mu vyoperovali z jater, radost z této zprávy zkalilo všem čtenářům fantastiky oznámení, v němž se Iain M. Banks přiznal k rozvinuté rakovině žlučníku a přilehlých orgánů, což mu podle lékařských prognóz dopřeje jen několik měsíců dalšího života.

ZEMŘEL

JAMES HERBERT

Bohužel musíme pokračovat ve smutných zprávách oznámením úmrtí britského spisovatele Jamese Herberta (1943-2013), který zesnul 20. března ve svém domově v anglickém Sussexu. U nás je znám patrně především díky svému později rovněž zfilmovanému debutu Krysy (1974), ovšem v českém překladu vyšlo i několik dalších knih. Za své dílo byl královnou odměněn Řádem britského impéria a dostalo se mu i pocty v podobě jmenování Velmistrem hororového žánru.

Hugh Howey

-1-

Když Holston stoupal vstříc smrti, děti si hrály; slyšel je výskat tak, jak to dělají jenom šťastné děti. Zatímco nahoře téměř zběsile rámusily, Holston si dával na čas. Metodickými těžkými kroky vystupoval po točitém schodišti a kovové stupně řinčely pod jeho starými botami.

Schody, stejně jako otcovy boty, vykazovaly známky opotřebení. Nátěr na nich držel už jen v nevelkých šupinkách, většinou v koutcích a na spodních stranách, kde byl v bezpečí. Jakýkoliv pohyb setřásal po celém schodišti obláčky prachu. Holston cítil vibrace v zábradlí, ohlazeném až na lesklý kov. Tohle v něm vždycky budilo úžas: jak staletí doteků holých dlaní a šoupání nohou dokážou opotřebit i solidní ocel. Jednu molekulu po druhé, soudil. Každý život obrousí jednu vrstvu stejně, jako tohle silo obrousuje onen život.

Každý schod byl po generacích provozu maličko prohnutý a hranu měl zaoblenou jako ohrnutý ret. Uprostřed už nebyla téměř ani stopa po drobných kosočtverečných výstupcích, jež bránily uklouznutí. Na jejich dřívější přítomnost se dalo usuzovat pouze ze zbytků vzorců po stranách stupňů, z drobných pyramidových hrbolků s ostrými hranami a skvrnkami barvy třicetiletých ploché oceli.

Holston zvedl nohu ve staré botě na starý schod, přenesl na ni váhu a zopakoval to. Zabral se do činnosti, kterou s sebou nesly ty nesčetné roky, otírání molekul a životů, vrstvy a vrstvy ošoupané v podobě jemného prachu. A zdaleka ne poprvé si pomyslel, že ani život, ani to schodiště nejsou určeny pro takovou existenci. Úzká konstrukce té dlouhé spirály protažené podzemním silem jako slámka sklenicí nebyla stavěna pro takové zatížení. Stejně jako celý jejich válcový domov se zdála být vyrobena pro jiné účely, pro nějaké dávno zapomenuté funkce. To, co dnes sloužilo jako hlavní třída tisícům lidí chodícím nahoru a dolů v opakovaných denních cyklech, se podle Holstonova názoru hodilo spíše k využití v tíšňových situacích, dost možná pro pouhé desítky lidí.

Minul další podlaží – úsek ložnic rozložených jako dílky koláče. Když Holston vycházel posledních několik poschodí, poslední výstup, který kdy podnikne, hluk dětské radosti přšel shora ještě hlasitěji. Byl to smích mládí, duší, na které ještě nedolehlo, kde žijí, které ještě necítily tíhu země ze všech stran, které ve své představě nebyly pohřbené, ale živé. Živé a neopotřebované a rozlévající po schodišti radostné zvuky, výskání, jež nebylo v souladu s Holstonovými činy, rozhodnutím a odhodláním jít ven.

Když se blížil nejvyššímu patru, jeden mladý hlas vynikal nad ostatními a Holston si připomněl, jaké to bylo být dítětem v silu – všechnu tu výuku a hry. Tehdy mu ten zatuchlý betonový válec s patry a patry bytů, dílen, hydroponických zahrad a čističek plných změtí trubek připadal jako rozlehlý vesmír, obrovský prostor, který člověk nikdy nedokáže celý prozkoumat, labyrint, ve kterém se on nebo jeho kamarádi mohou ztratit navěky.

Ale ty dny byly už víc než třicet let pryč. Holstonovi dnes vlastní dětství připadalo jako něco vzdáleného dva nebo tři životy, jako něco, co si užíval někdo jiný, nikoliv on. Těžce na něj doléhaly celoživotní povinnosti šerifa, jež tu minulost zatlačovaly do

Cupanina

(WOOL)

pozadí. A ještě později přišla třetí fáze jeho života – tajný život nesouvisející ani s dětstvím, ani s funkcí šerifa. To se rozpadaly v prach poslední vrstvy jeho samého; tři roky strávené mlčenlivým čekáním na něco, co nikdy nepřijde, každý den delší než celý měsíc šťastnějších období života.

Na vrcholu točitých schodů sjela Holstonovi ruka ze zábradlí. Zakřivená tyč z ošoupané oceli skončila, když schodiště vyústilo do nejrozsáhlejších místností celého komplexu sila: do kavárny a přilehlého salonku. Hravé výskání se teď ozývalo na stejné úrovni. Mezi porůznu rozestými židlemi se míhaly rozzářené postavičky a hrály si na honěnou. Hrstka dospělých se snažila ten chaos usměrňovat. Holston zahlédl, jak Emma sbírá z flekatých dlaždic rozházené křídý a voskovky. Její manžel Clarke seděl za stolem s nastavenými poháry džusu a mísami kukuřičných sušenek. Zamával přes místnost na Holstona.

Holstona ani nenapadlo zamávat v odpověď, neměl na to energii ani se mu nechtělo. Zahleděl se přes dospělé i hrající si děti na zamžený pohled za nimi, promítaný na stěny kavárny. Byl to největší nepřerušovaný výhled na jejich nehostinný svět. Ranní scéna. Mdlé světlo svítání zalévalo kopce bez života, jež se od dob, kdy byl Holston kluk, sotva nějak změnily. Prostíraly se tam jako vždycky, zatímco on šel životem od her na honěnou k té prázdné slupce, která z něj zbývala dnes. A za majestátně zvlněnými hřebeny těch kopců se v paprscích ranního slunce slabě třeptil známý chátrající obrys. V dále se tam tyčily starodávné konstrukce ze skla a kovu, kde kdysi, jak se všeobecně předpokládalo, žili lidé nad zemí.

Dítě vylétnuvší ze skupinky narazilo do Holstonových kolenu. Podíval se dolů a sehnul se, aby dítě – Susanina chlapec – pohladil, ale dítě už bylo jako kometa zase totam a zapadlo zpět na oběžnou dráhu mezi ostatní.

Holston si náhle vzpomněl na loterii, kterou on a Allison vyhráli v roce její smrti. Tiket měl stále schovaný; nosil jej pořád u sebe. Jedno z těchto dětí – byly by mu teď tak dva roky a capalo by za staršími dětmi – mohlo být jejich. Jako všichni rodiče snili o dvojitém štěstí dvojčat. Samozřejmě se snažili ze všech sil. Když ji odstranili implantát, trávili jednu nádhernou noc za druhou pokusy proměnit ten tiket ve výhru. Ostatní rodiče jim přáli štěstí, další účastníci loterie se v duchu modlili, aby ten rok uplynul naplano.

U vědomí, že mají jenom jeden rok, se on a Allison obraceli ke všemu, co jim mohlo pomoci, včetně pověr. Česnek pověšený nad postelí prý zvyšuje plodnost; dva desetníky pod matrací přivolávají dvojčata; růžová pentle, kterou si Allison svázala vlasy; šmouhy modré barvy pod Holstonovými očima – všechno směšné, zoufalé a legrační. Jediná ještě bláznivější věc by byla nevyzkoušet všechno možné, neověřit si kdejaký hloupoučkový rituál nebo povídačku.

Ale nebylo jim souzeno. Ještě než rok uplynul, přešla loterie na jiný pár. Nebylo to z nedostatku pokusů, bylo to z nedostatku času. Kvůli náhlé nepřítomnosti ženy.

Holston se odvrátil od her a od zamženého výhledu a vykročil ke své kanceláři umístěné mezi kavárnou a přechodovou komorou sila. Když přecházel to území, zatoulaly se mu myšlenky k zápasu, který se tu kdysi odehrál, k zápasu duchů, jímž musel po-

slední tři roky procházet každý den. A věděl, že kdyby se otočil a důkladně si prohlédl ten široký výjev na stěně, kdyby napjal zrak skrze stále zanesenější čočky kamer a vzdušný zákal, kdyby sledoval tu temnou vrásku na úbočí kopce, úžlabinu, která se táhla přes tu kalnou terénní vlnu k městu za ní, rozeznal by její nehybnou postavu. Na tom pahorku bylo vidět jeho ženu. Ležela tam jako spící bludný balvan, ubývající působením vzduchu a toxinů, ruce složené pod hlavou.

Možná.

Bylo to špatně vidět; šlo to obtížně rozeznat dokonce ještě předtím, než se výhled začal znovu kalit. A kromě toho byl ten výhled málo důvěryhodný. Naopak vzbuzoval hodně pochybností. Holston se tedy rozhodl jednoduše se nedívat. Prošel tím místem přízračného zápasu své ženy, kde navěky utkvěly špatné vzpomínky, ta scéna jejího nenadálého šílenství, a vešel do své kanceláře.

„Ale, koho to tu máme tak časně?“ ozval se s úsměvem Marnes.

Holstonův zástupce zavřel kovovou zásuvku kartotéky, již se z prastarých útrob vydral neživotný výkřik. Zvedl kouřící šálek a teprve potom si všiml Holstonova vážného chování. „Je vám dobře, šéfe?“

Holston přikývl. Ukázal na věšák na klíče za stolem. „Cela,“ řekl.

Úsměv zástupce přešel ve zmateně pokrčené čelo. Odložil šálek a obrátil se, aby sundal klíč. Dokud byl zády, Holston naposledy pohladil v dlani ostrou chladnou ocel a položil hvězdu rázným pohybem na stůl. Marnes se otočil a podal mu klíč. Holston si jej vzal.

„Mám přinést mop?“ Zástupce Marnes bodl palcem za sebe směrem ke kavárně. Pokud neměli nikoho v železech, chodili do cely jenom uklízet.

„Ne,“ zamítl to Holston. Kývnutím hlavy pokynul zástupci, aby šel k cele za ním.

Obrátil se. Za zády mu zaskřípala židle, jak se Marnes zvedl a vydal se za ním, a Holston došel k mřížím. Klíč snadno vklouzl do zámku. Kvalitně vyrobené a dobře udržované vnitřní orgány dveří hlasitě cvakly. Sotva slyšitelné zaskřípání pantů, odhodlaný krok, přitažení, zařinčení a měl tu zkoušku za sebou.

„Šéfe?“

Holston prostrčil klíč mezi mřížemi. Marnes se na klíč nejistě podíval, ale zvedl ruku a uchopil jej.

„Co se děje, šéfe?“

„Sezeň starostku,“ požádal Holston. Vzdychl těžkým výdechem, který zadržoval už tři roky.

„Pověz jí, že chci jít ven.“

-2-

Výhled z cely nebyl tak zaměřený jako výhled z kavárny a Holston strávil svůj poslední den v silu tím, že si s touto skutečností lámal hlavu. Že by kamera na téhle straně byla stíněná před jedovatým větrem? Že by každý čistič, odsouzenec k smrti, věnoval větší pozornost výhledu, kterému se sám těšil poslední den? Nebo byla ta náhoda darem *dalšímu* čističi, který v téže cele stráví svůj poslední den?

Holston se klonil k poslednímu vysvětlení. Budilo to v něm toužebné vzpomínky na jeho ženu. Připomínalo mu to, proč je zde, na špatné straně mříží, a to z vlastní vůle.

Když mu myšlenky zabloudily k Allison, seděl a hleděl ven na mrtvý svět, který za sebou zanechali nějací dávní lidé. Nebyl to sice ten nejhezčí výhled na krajinu kolem jejich podzemního bunkru, ale nebyl to ani ten nejhorší. V dále se zvedaly nízké táhlé

vršky v příjemném odstínu hnědé jako lógr po kávě s tím správným množstvím prasečího mléka. Nebe nad kopci mělo stále stejnou matně šedou barvu jeho dětství a otcova dětství a dědečkova dětství. Jediným pohyblivým prvkem krajiny byly mraky. Vznášely se nad vršky, sytě tmavé, a potulovaly se volně jako stáda zvířat z obrázkových knížek.

Ten pohled na mrtvý svět zaplňoval celou stěnu jeho cely stejně jako všechny vnější stěny nejvyššího podlaží síla, každá plná jiného výřezu zamžené a ještě zamženější okolní pustiny. Holstonův úsek toho výhledu sahal od kouta za skládacím lehátkem ke stropu, k protější stěně a dolů k toaletě. A navzdory lehkému zakalení – jako když se po čočce rozetře olej – to vypadalo jako scéna, do které se dá vejít, jako lákavá zející díra naproti nepřátelským mřížím vězení.

Ta iluze byla ovšem přesvědčivá jenom z dálky. Když se Holston naklonil blíže, uviděl na ohromném displeji hrstku mrtvých pixelů. Na pozadí všech těch šedých a hnědých odstínů kontrastovaly ostře bílou barvou. Každý takový zuřivě svítící pixel (Allison je nazývala „zamrzlé“ pixely) byl jako okénko do nějakého jasnějšího místa, díra o šířce lidského vlasu, která jako by zvala do nějaké lepší reality. Byly jich desítky, když se teď podíval důkladněji. Holston přemýšlel, jestli někdo v silu ví, jak je opravit, nebo jestli vůbec někdo má nástroje potřebné k takové jemné práci. Jsou mrtvé navždy jako Allison? Budou všechny pixely nakonec mrtvé? Holston si představoval den, kdy polovina pixelů zbledá, a potom další o generace později, kdy šedých a hnědých zůstane jenom pár, pouhých několik desítek, a svět se překloupí do nového stavu, kdy si lidé v silu budou myslet, že celý vnější svět je v ohni, a jediné skutečně *funkční* pixely budou omylem pokládány za vadné.

Nebo jsou na omylu už Holston a jeho současníci?

Někdo si za ním odkašlal. Holston se obrátil a uviděl na opačné straně mříží stát starostku Jahnsovou s rukama zastrčenýma do břišní kapsy kombinézy. S vážným výrazem pohodila hlavou k lehátku.

„Když je cela prázdná, v noci, když máte se zástupcem Marnesem po službě, tam občas sedávám a užívám si ten výhled.“

Holston se otočil zpátky, aby přelétl pohledem kalnou, neživotnou krajinu. Působila depresivně jenom ve srovnání se scénami z dětských knížek – jediná knih, které přečkaly povstání. Většina lidí o barvách v těch knihách pochybovala, stejně jako pochybovala o tom, že kdy vůbec existovali fialoví sloni a růžoví ptáci, ale Holston měl pocit, že jsou věrnější než scéna před ním. On, stejně jako někteří další, pociťoval při pohledu na ty zeleně a modře skvrnitě odřené stránky něco prapůvodního, hlubokého. Ale i tak ten kalný šedý výhled ve srovnání s dusným silem vypadal jako spása, jako čerstvý vzduch, k jehož dýchání byli lidé zrozeni.

„Na téhle straně to vždycky vypadá trochu čistěji,“ pokračovala Jahnsová. „Totiž ten výhled.“

Holston dál mlčel. Pozoroval, jak se od jednoho mraku vířivě odtrhuje menší díl a pokračuje v letu vlastní cestou, jak se černá proplétá s šedou.

„Dostaneš večeri podle svého přání,“ řekla starostka. „To je tradice...“

„Nemusíš mi vykládat, jak to chodí,“ přerušil ji Holston. „Je to teprve tři roky, co jsem zrovna tady podával Allison její poslední večeri.“ Sáhl si na prsteníček, aby ze zvyku otočil měděným prstenem, a zjistil, že zapomněl, že jej před několika hodinami nechal ve skříňce na oblečení.

„Nechce se mi věřit, že už je to tak dlouho,“ zabručela Jahnsová pro sebe. Holston se otočil a uviděl, že starostka mžourá na mraky promítané na stěnu.

„Schází ti?“ zeptal se jedovatě. „Nebo ti jenom vadí, že měl zákal tolik času na to, aby se znovu vytvořil?“

Jahnsová po něm letmo blýskla pohledem a sklopila oči k podlaze. „Víš přece, že tohle nechci kvůli žádnému výhledu. Ale pravidla jsou pravidla...“

„Nikomu nic nevyčítám,“ snažil se Holston zaplašit zlost. „Znám pravidla lépe než ostatní.“ Nepatrně pohnul rukou směrem k místu, kde nosil odznak, nyní zanechaný někde za zády stejně jako prsten. „Vždyť jsem je, sakra, vynucoval skoro celý život i poté, co jsem si uvědomil, že jsou na prd.“

Jahnsová si odkašlala. „Nu, nebudu se tě ptát, proč ses rozhodl takhle. Budu prostě předpokládat, že tady bys byl ještě nešťastnější.“

Holston se jí podíval do očí a uviděl v nich lesk dřív, než jej stihla zamrkáním rozehnat. Jahnsová vypadala hubeněji než obvykle, ve volné kombinéze působila až komicky. Vrásky na krku a kolem očí měla hlubší, než si je pamatoval. Temnější. A měl dojem, že její chrapot způsobuje upřímná lítost, nikoliv věk nebo přiděly tabáku.

Náhle Holston uviděl sám sebe očima Jahnsové jako zlomeného muže sedícího na opotřebovaném lehátku, kůži šedivou od bledého přísvitů mrtvého světa za sebou, a ten pohled v něm vyvolal závrť. Hlava se mu točila, jak hledal něco rozumného, na co se upnout, něco, co by dávalo smysl. Celá ta krize, v kterou se změnil jeho život, mu připadala jako sen. Nic z posledních tří let mu nepřipadalo skutečné. Už nic se mu nezdálo skutečné.

Obrátil se zase k hnědým kopcům. Měl pocit, že koutkem oka zahlédl, jak odumírá další pixel, jak zazářil jasně bíle. Další drobné okénko otevřené, další zřetelný průhled iluzí, o které se naučil pochybovat.

Zítřejší moje vykoupení, pomyslel si Holston divoce, *i kdybych tam venku zemřel.*

„Už jsem starostkou příliš dlouho,“ znovu se ozvala Jahnsová.

Holston se ohlédl a uviděl, že má svraskalé ruce sevřené kolem chladných ocelových tyčí.

„Naše záznamy nejdou až na začátek, jak víš. Sahají k povstání před jedním a půl stoletím, ale od té doby žádný starosta neposlal na čištění víc lidí než já.“

„Promiň, že ti tím přitěžuji,“ pravil Holston suše.

„Nemám z toho žádné potěšení. To je všechno, co tím chci říci. Vůbec žádné potěšení.“

Holston mávl rukou k velké obrazovce. „Ale budeš první, kdo se zítra podívá na zřetelný západ slunce, co?“ Nelíbilo se mu, jak to znělo. Neměl vztek na svou smrt, na svůj život nebo na to, co přijde pozítří, ale roztrpčení z osudu Allison ho stále neopouštělo. Dál měl za to, že nevyhnutelné události z minulosti byly odvrátitelné, dávno poté, co nabraly svůj směr. „Zítra se vám všem bude výhled líbit,“ řekl spíš pro sebe než ke starostce.

„To není ani trochu spravedlivé,“ bránila se Jahnsová. „Zákon je zákon. Ty jsi ho porušil. Věděl jsi, že ho porušuješ.“

Holston se díval na své nohy. Ticho mezi nimi se prodlužovalo. Nakonec promluvila starostka Jahnsová.

„Ještě jsi nevyhrožoval, že to neuděláš. Někteří z ostatních jsou nervózní, že bys nemusel čištění provést, protože neříkáš, že to neuděláš.“

Holston se zasmál. „Připadali by si lépe, kdybych řekl, že senzory nevyčistím?“ Zavrtěl nad tou bláznivou logikou hlavou.

„Každý, kdo tu sedí, říká, že to neudělá, ale potom to přece jen udělá,“ řekla Jahnsová. „Všichni jsme si zvykli, že to takhle chodí...“

„Ani Allison nevyhrožovala, že to neudělá,“ připomněl jí Holston, ale věděl, co má Jahnsová na mysli. On sám si byl tehdy

jistý, že Allison objektivně neotře. A teď si myslel, že chápe, co prožívala, když seděl na téže lavici. Měli v hlavě větší věci než samotné čištění. Většina těch, kteří byli poslání ven, byla při něm přistižena, překvapena, že se ocitla v téhle cele a že je od jejich osudu dělí pouhé hodiny. Když říkali, že to neudělají, měli v hlavě odvetu. Jenže Allison a nyní i Holston měli větší starosti. Jestli se do čištění pustí nebo ne, bylo nepodstatné; přišli sem, protože tady z nějaké šílené pohnutky chtěli být. Jediné, na čem ještě záleželo, byl problém toho všeho. Otázka vnějšího světa za promítaným závojem nástěnných obrazovek.

„Máš tedy v úmyslu to provést, nebo ne?“ zeptala se Jahnsová přímo. Byla na ní vidět beznaděj.

„Říkalas to sama,“ pokrčil Holston rameny. „Každý to udělá. To musí mít nějaký důvod, ne?“

Předstíral, že je mu to jedno, že ho nezajímá, proč čistit, ale většinu svého života, zejména poslední tři roky, trávil mučivými úvahami nad touto otázkou. Doháněla ho k šílenství. A jestli jeho odmítnutí odpovědět Jahnsové způsobí nějakou úzkost těm, kdo zavraždili jeho ženu, zlobit se nebude.

Jahnsová úzkostlivě přejížděla rukama po mřížích nahoru a dolů. „Mohu jim říci, že to uděláš?“ otázala se.

„Klidně. Nebo jim řekni, že to neudělám. Mně je to fuk. Mně připadá, že nebudou spokojeni ani s jednou odpovědí.“

Jahnsová neodpověděla. Holston se na ni podíval a starostka přikývla.

„Jestli si to s tím jídlem rozmyslíš, dej vědět zástupci Marne-sovi. Bude za stolem celou noc, jak je tradicí...“

Nemusela to říkat. Holstonovi vhrkly do očí slzy, když si vzpomněl na tuto část svých někdejších povinností. Seděl u tohoto stolu před dvanácti roky, když byla k čištění odsouzena Donna Parkinsová, i před osmi lety, když přišel čas Jacka Brenta. A strávil noc vleže na podlaze, přitisknutý k mřížím, jako zhroutěný vrak, před třemi lety, když byla řada na jeho ženě.

Starostka Jahnsová se obrátila k odchodu.

„Šerifovi,“ zabručel Holston, než se ocitla z doslechu.

„Prosím?“ zastavila se na druhé straně mříží Jahnsová, šedivé huňaté obočí trčící nad očima.

„Marnes je teď šerif,“ připomněl jí Holston. „Ne zástupce.“

Jahnsová poklepala kotníky na železnou tyč. „Vezmi si něco k jídlu,“ řekla. „A nebudu tě urážet návrhem, aby ses trochu prospal.“

-3-

O tři roky dříve

„To mě podrž,“ ozvala se Allison. „Zlato, poslechni si tohle. Tomu neuvěříš. Víš, že bylo víc povstání než jen jedno?“

Holston zvedl hlavu od složky rozložené na klíně. Štůsky papírů rozprostřené kolem něho zakrývaly postel jako sešíváný přehoz – stohy a stohy archivních záznamů, které bylo třeba roztržít, a nových stížností k vyřízení. Allison seděla u svého stolku v nohách postele. Ti dva bydleli v jednom prostoru síla, jenž byl během desítek let rozdělen pouze dvakrát. Měli tak dostatek místa na takový luxus jako stolky a opravdové široké postele místo paland.

„Jak bych to asi tak mohl vědět?“ zeptal se jí. Jeho žena se otočila a zasunula si pramen vlasů za ucho. Holston máchl složkou k monitoru jejího počítače. „Celý den vyhrabáváš stovky let stará tajemství a já o nich mám vědět dřív než ty?“

Vyplázla na něho jazyk. „To se tak říká. Je to jeden z možných způsobů, jak tě informovat. A proč nejsi zvědavější? Neslyšel jsi, co jsem právě řekla?“

Holston pokrčil rameny. „Nikdy bych nepředpokládal, že to povstání, o kterém víme, bylo první – jenom že bylo zatím poslední. Jestli jsem se ze své práce o něčem poučil, je to fakt, že žádný zločin ani davové šílenství nejsou nijak originální.“ Pozvedl složku, která mu ležela vedle kolena. „Myslíš, že tohle je první zloděj vody, kterého silo zažilo? Nebo snad poslední?“

Židle zaskřípala na dlaždicích, když se Allison obrátila čelem k němu. Na monitoru na stolku za ní mrkaly útržky a fragmenty dat, které vylovila ze starých serverů sila, pozůstatky informací dávno smazaných a nesčetněkrát přepsaných. Holston stále nechápal, jak proces záchrany dat funguje, nebo proč někdo tak chytrý, aby to uměl, je tak hloupý, aby miloval zrovna jeho, ale bral oboje jako fakt.

„Skládám dohromady sérii starých zpráv,“ řekla. „Jestli jsou pravdivé, znamená to, že se něco jako naše staré povstání opakovalo pravidelně. Zhruba po každé generaci.“

„O starých časech toho moc nevíme,“ poznamenal Holston. Promnul si oči a pomyslel na všechno papírování, které nestíhá. „Třeba neměli systém na čištění senzorů, co ty víš? Vsadím se, že se tenkrát výhled nahoře jenom zamlžoval a zakaloval, až z toho lidem přeskočilo, začali se bouřit a nakonec pár lidí vyhnali, aby věci napravili. Nebo to možná byla jenom přirozená kontrola populace, víš? Před loterií.“

Allison zavrtěla hlavou. „Myslím, že ne. Začínám si myslet...“ Odmlčela se a rozhledla se po papírech kolem Holstona. Pohled na všechny ty zaznamenané přestupky ji zřejmě vedl k tomu, aby důkladně zvažovala, co řekne. „Nechci vynášet žádné soudy, netvrdím, že někdo byl nebo nebyl v právu, nebo něco podobného. Jenom připouštím možnost, že servery nevymazali rebelové při povstání. Přinejmenším to neproběhlo tak, jak nám to vždycky říkali.“

To upoutalo Holstonovu pozornost. Záhada prázdných serverů, zmizelé minulosti předků lidí ze sila, je pronásledovala všechny. Z jejich vymazání zůstala jenom mlhavá legenda. Zavřel složku, na které pracoval, a odložil ji stranou. „Co to podle tebe způsobilo?“ zeptal se manželky. „Myslíš, že to byla nehoda? Požár nebo výpadek proudu?“ Vyjmenoval obvyklé teorie.

Allison se zamračila. „Ne,“ řekla. Ztišila hlas a úzkostlivě se rozhledla kolem. „Myslím, že harddisky jsme vymazali *my*. Tedy naši předkové, *ne* rebelové.“ Otočila se, naklonila se k monitoru a začala se přejíždět prstem po souboru čísel, která Holston z postele nedokázal rozeznat. „Dvacet let,“ řekla. „Osmnáct. Dvacet čtyři.“ Prst jí se zavrznutím sklouzl po monitoru níž. „Dvacet osm. Šestnáct. Patnáct.“

Holston začal dokumenty rozložené u svých nohou skládat zase do štůsků, aby si udělal cestičku ke stolku. Posadil se v nohách postele, položil manželce ruku kolem krku a zahleděl se jí přes rameno na monitor.

„To jsou data?“ zeptal se.

Prkývl. „Zhruba každých dvacet let dojde k velké revoltě. Tahle zpráva je vypočítává. Byl to jeden ze souborů smazaných při posledním povstání. Při *našem* povstání.“

Řekla *našem*, jako by tehdy už byl naživu někdo z nich nebo z jejich přátel. Holston ale věděl, co tím myslí. Bylo to povstání, v jehož stínu vyrůstali, které jako by je zplodilo – velký konflikt, který se vznášel nad jejich dětstvím, nad jejich rodiči a prarodiči. Povstání, jež bylo obsahem šeptandy a příčinou kradmých postranních pohledů.

„A co tě vede k přesvědčení, že jsme servery vymazali *my*, ti dobří?“

Zpola se otočila a nevesele se usmála. „Kdo říká, že *my* jsme ti dobří?“

Holston ztuhl. Stáhl ruku z Allisonina krku. „Nezačínej si. Neříkej nic, co by mohlo...“

„Dělám si legraci,“ řekla, ale tohle nebylo vhodné téma k žertování. Scházely snad dva krůčky ke zradě, k *čištění*. „Mám takovou teorii,“ pokračovala spěšně s důrazem na slovo *teorie*. „Je to generační hnutí. Tedy bylo, víc než sto let, možná ještě déle. Jako hodiny.“ Ukázala na data. „Ale potom, při velkém povstání – při tom jediném, o kterém dnes víme – někdo vymazal servery. A mohu ti říci, že to není tak snadné jako zmáčknout pár tlačítek nebo založit požár. Je tam záloha na záloze. Bylo zapotřebí promyšleného úsilí, nestačila nějaká nehoda, obyčejná sabotáž nebo běžné zrušení souboru...“

„To ti neprozrazuje nic o tom, kdo v tom měl prsty,“ připomněl Holston. Jeho žena nepochybně uměla čarovat s počítači, ale pátrání nebyl její obor; to byl jeho píseček.

„Co mi něco prozrazuje,“ pokračovala, „je, že celou tu dobu docházelo každou generaci k povstání, ale *od té doby* nebylo už žádné.“ Allison se kousla do rtu.

Holston se posadil zpříma. Rozhlédl se po místnosti a nechal si její postřeh důkladně projít hlavou. Zmocnil se ho náhlý pocit, jako kdyby mu manželka sebrala celé pískoviště a utíkala s ním pryč.

„Ty tedy tvrdíš...?“ Poškrábal se na bradě a ještě jednou si to promyslel. „Tvrdíš, že někdo vymazal naši historii, aby nám zabránil ji opakovat?“

„Nebo ještě něco horšího.“ Vzala jeho ruku do obou svých. „Co když důvod pro ty revolty byl přímo tam, na těch harddiscích? Co když nějaká součást naší známé historie, nebo nějaké údaje zvenčí, nebo možná znalost toho, co lidi před dávnými časy přimělo, aby se nastěhovali sem – co když ta informace vyvolávala nějaký tlak, který vedl k tomu, že lidem přeskočilo, nebo dostali ponorkovou nemoc, nebo prostě jen chtěli *ven*?“

Holston zavrtěl hlavou. „Nechci, abys takhle přemýšlela,“ varoval ji.

„Neříkám, že od nich bylo správné začít třeštit,“ opáčila už zase opatrně. „Ale to, co jsem zatím posbírala, na tuhle teorii ukazuje.“

Holston vrhl nedůvěřivý pohled na monitor. „Asi bys to neměla dělat,“ radil. „Já ani pořádně nevím, *jak* to děláš, a možná bys ani neměla.“

„Zlato, ty informace tam jsou. Jestli je neposkládám teď já, udělá to jednou někdo jiný. Nemůžeš nacpat džina zpátky do láhve.“

„Co tím myslíš?“

„Už jsem zveřejnila návod, jak obnovit zrušené a přepsané soubory. Zbytek IT oddělení už jej rozšiřuje, aby pomohl lidem, kteří si omylem smazali něco, co potřebují.“

„Přesto si myslím, že bys měla přestat,“ trval na svém. „Tohle není nejlepší nápad. Nevidím žádné dobro, které by mohl přinést...“

„Žádné dobro z pravdy? Znat pravdu je vždycky dobré. A je lepší, že ji objevujeme *my*, než kdyby to byl někdo jiný, ne?“

Holston se zadíval na své složky. Od chvíle, kdy byl na čištění poslán poslední člověk, uplynulo už pět let. Výhled ven se každým dnem zhoršoval a on jako šerif vnímal tlak na to, aby někoho našel. Ten tlak v silu narůstal, jako když se v kotli ohřívá pára, a hrozil nějakým výbuchem. Lidé znervózňeli, když si mysleli, že se blíží čas. Bylo to jako jedno z oněch sebevyplňujících proctví. Někomu nakonec ujely nervy, někoho napadl nebo řekl něco, čeho pak litoval, a ocitl se v cele a pozoroval svůj poslední zamžený západ slunce.

Holston probíral složky všude kolem sebe a přál si, aby v nich něco našel. Poslal by nějakého člověka na smrt hned zítra, kdyby to mělo upustit páru. Jeho manželka píchala jehlou do obrovského přefouknutého balonku a Holston z něj chtěl vypustit vzduch dřív, než bodne příliš hluboko.